

10 ĐỀ ĐỌC HIỂU HAY LỚP 5

ĐỀ 1

NHÂN CÁCH QUÍ HƠN TIỀN BẠC

Mạc Đĩnh Chi (1272 – 1346), quê ở huyện Chí Linh, tỉnh Hải Dương, thi đỗ Trạng nguyên năm 1304, làm quan ở cả ba triều nhà Trần. Ông thông minh, giỏi thơ văn và có tài đối đáp rất sắc bén. Hai lần đi sứ Trung Quốc, ông tỏ rõ là người học rộng, tài cao, làm rạng danh đất nước. Khâm phục tài năng, cốt cách của Mạc Đĩnh Chi, vua Nguyên đã phong tặng ông danh hiệu “ Lương quốc Trạng nguyên ”.

Mạc Đĩnh Chi làm quan rất thanh liêm nên nhà ông thường nghèo túng. Sau khi lo đám tang của mẹ, cuộc sống của ông vốn đã thanh bạch giờ càng đạm bạc hơn. Vua Trần Minh Tông biết chuyện, liền hỏi một viên quan tin cẩn :

- Ta muốn trích ít tiền trong kho đem biếu Mạc Đĩnh Chi. Làm thế liệu có được không ?

Viên quan tâu :

- Nếu Hoàng thượng cho người đem tiền biếu thì Mạc Đĩnh Chi sẽ không nhận. Chỉ có cách lén bỏ tiền vào nhà, ông ấy không biết phải trả cho ai thì mới nhận.

Nhà vua ưng thuận và sai người làm như vậy.

Sáng hôm sau thức dậy, Mạc Đĩnh Chi thấy gói tiền trong nhà, liền đem vào triều, trình lên vua Minh Tông :

- Tâu Hoàng thượng ! Đêm qua ai đó đã bỏ vào nhà thần gói tiền này. Thần ngờ rằng đó là tiền của một người muốn dứt lốt thần. Vậy, xin Hoàng thượng cho thần nộp tiền này vào công quỹ.

Vua Minh Tông đáp :

- Khanh có khó nhọc thì người ta mới giúp cho. Cứ coi đó là tiền của mình cũng được chứ sao !

- Phàm của cải không do tay mình làm ra thì không được tơ hào đến. - Mạc Đĩnh Chi khảng khái đáp.

Vua rất cảm kích trước tấm lòng trung thực, liêm khiết, trọng nhân cách hơn tiền bạc của Mạc Đĩnh Chi, đành giữ lại tiền rồi cho ông lui.

(Theo QUỲNH CHI)

Khoanh tròn chữ cái trước ý trả lời đúng cho từng câu hỏi sau :

1. Vua Nguyên phong tặng Mạc Đĩnh Chi danh hiệu “ *Lưỡng quốc Trạng nguyên* ” vì lí do gì ?
 - a. Vì Mạc Đĩnh Chi đi sứ sang trung Quốc hai lần.
 - b. Vì vua khâm phục tài năng, cốt cách của Mạc Đĩnh Chi.
 - c. Vì Mạc Đĩnh Chi đã thi đỗ Trạng nguyên ở cả hai nước.
 - d. Vì vua vừa gặp Mạc Đĩnh Chi đã cảm thấy quý mến ông.
2. Vì sao Mạc Đĩnh Chi làm quan nhưng nhà ông thường nghèo túng ?
 - a. Vì ông làm quan rất thanh liêm.
 - b. Vì ông phải lo đám tang cho mẹ.
 - c. Vì lương làm quan của ông rất thấp.
 - d. Vì ông phải nuôi rất nhiều người.
3. Vua Minh Tông đã giúp đỡ Mạc Đĩnh Chi bằng cách nào ?
 - a. Mời ông đến nhận thêm tiền trong kho.
 - b. Cho người lên bỏ tiền vào nhà của ông.
 - c. Trích tiền trong kho đem đến biếu ông.
 - d. Cho người đem tiền của vua đến biếu.
4. Vì sao Mạc Đĩnh Chi đem gói tiền vào triều, trình lên vua Minh Tông ?
 - a. Vì đó là tiền của một người đút lót ông.
 - b. Vì đó là tiền của ai đó đã bỏ vào nhà ông.
 - c. Vì đó là tiền của ông góp vào công quỹ.
 - d. Vì đó là tiền của ai đó để quên ở nhà ông.
5. Câu chuyện tập trung ca ngợi điều gì ở Mạc Đĩnh Chi ?
 - a. Học rộng, tài cao, làm rạng danh đất nước.
 - b. Sống rất thanh bạch, đạm bạc và nghèo túng.
 - c. Sống liêm khiết, trung thực, trọng nhân cách.
 - d. Thông minh, giỏi thơ văn, đối đáp sắc bén.
6. Từ nào dưới đây đồng nghĩa với từ liêm khiết ?
 - a. thanh lịch
 - b. thanh nhàn
 - c. thanh liêm
 - d. thanh thoát
7. Từ nào là quan hệ từ trong câu “ Khanh có khó nhọc thì người ta mới giúp cho. ” ?
 - a. có
 - b. thì
 - c. cho
 - d. mới

8. Câu nào dưới đây không phải là câu ghép ?

- a. Khanh có khó nhọc thì người ta mới giúp cho.
- b. Ông thông minh, giỏi thơ văn và có tài đối đáp rất sắc bén.
- c. Mạc Đĩnh Chi làm quan rất thanh liêm nên nhà ông thường nghèo túng.
- d. Nếu Hoàng thượng cho người đem tiền biếu thì Mạc Đĩnh Chi sẽ không nhận.

9. Đoạn “ Nếu Hoàng thượng cho người đem tiền biếu thì Mạc Đĩnh Chi sẽ không nhận. Chỉ có cách lén bỏ tiền vào nhà, ông ấy không biết phải trả cho ai thì mới nhận. ” đã sử dụng hai biện pháp liên kết nào ?

- a. Lặp từ ngữ ; thay thế từ ngữ.
- b. Lặp từ ngữ ; dùng từ ngữ nối.
- c. Dùng từ ngữ nối; thay thế từ ngữ.

10. Các vế câu trong câu ghép “ Nếu Hoàng thượng cho người đem tiền biếu thì Mạc Đĩnh Chi sẽ không nhận. ” được nối với nhau bằng cách nào ?

- a. Nối trực tiếp (không dùng từ nối).
- b. Nối bằng một quan hệ từ (Đó là :)
- c. Nối bằng một cặp quan hệ từ (Đó là :)

Đáp án : 1b, 2a , 3b , 4b , 5c , 6c , 7b , 8b , 9a , 10c

Chính tả

Bài ca Côn Sơn

Côn Sơn suối chảy rì rầm
Ta nghe như tiếng đàn cầm bên tai
Côn Sơn có đá rêu phơi
Ta ngồi trên đá như ngồi đệm êm
Trong ghềnh thông mọc như nêm
Tìm nơi bóng mát ta lên ta nằm
Trong rừng có bóng trúc râm
Dưới màu xanh mát ta ngâm thơ nhàn.

(NGUYỄN TRÃI)

Lý Công Uẩn

Lý Công Uẩn sinh năm 974, quê ông ở Bắc Ninh. Cha của ông không rõ tên, mẹ là người họ Phạm. Năm lên ba tuổi, ông được nhà sư Lý Khánh Văn nhận về nuôi. Năm lên tám, ông được theo học nhà sư Vạn Hạnh.

Lý Công Uẩn học rất giỏi, thông minh, am hiểu hơn người nhưng luôn khiêm tốn. Nhà sư Lý Khánh Văn còn mời thầy dạy võ cho Lý Công Uẩn. Thầy dạy võ phải ngạc nhiên vì Lý Công Uẩn thông thạo rất nhanh các ngón võ do thầy truyền dạy. Thế nhưng, cậu bé luôn giữ thái độ nhường nhịn. Khi bị những đứa trẻ lớn hơn bắt nạt, cậu chỉ chống đỡ rồi bỏ chạy chứ không đánh nhau bao giờ.

Lớn lên, nhà sư Vạn Hạnh vào Hoa Lư (Ninh Bình) làm Quốc sư, ông được thầy cho đi theo. Là người văn võ đều giỏi, am hiểu đạo lí, suy nghĩ chín chắn, Lý Công Uẩn nhanh chóng được vua Lê tin dùng, giao đến chức Tả Điện tiền chỉ huy sứ * . Năm 1009, vua Lê Ngọa Triều lâm bệnh mất khi con trai còn bé, sư Vạn Hạnh và các quan trong triều suy tôn Lý Công Uẩn lên ngôi vua. Năm ấy, ông 35 tuổi.

Vua Lý Công Uẩn có đầu óc nhìn xa trông rộng. Thấy đất Hoa Lư chật hẹp, khó mở mang và giao lưu với bên ngoài, ông quyết định dời đô về thành Đại La, nơi đã từng là trung tâm chính trị, kinh tế, có vị trí giáp sông Hồng, thuận lợi cho thuyền bè đi lại buôn bán với mọi miền. Truyền thuyết xưa kể rằng : Mùa thu năm 1010, Lý Công Uẩn từ Hoa Lư dời đô ra thành Đại La. Thuyền của vua vừa đỗ dưới thành, một đám mây tựa hình rồng đã lừng lững bay lên. Vua nghĩ đó là điềm lành, bèn đổi tên Đại La thành Thăng Long (nghĩa là rồng bay lên).

Định đô mới xong, Lý Công Uẩn cho xây cung điện hoàng, ban bố nhiều chính sách khuyến khích sản xuất, xây dựng chính quyền vững mạnh, có nhiều đóng góp to lớn cho đất nước. Ông mất năm 54 tuổi, miếu hiệu là Thái Tổ nên dân chúng thường gọi là Lý Thái Tổ.

(Theo *Truyện kể về các nhân vật trong lịch sử Việt Nam*, NXB Giáo dục)

* **Tả Điện tiền chỉ huy sứ** : chức võ quan chỉ huy quân đội trong kinh thành

Khoanh tròn chữ cái trước ý trả lời đúng cho từng câu hỏi sau :

1. Trong học tập, Lý Công Uẩn là người như thế nào ?

- a. Học rất nhanh, am hiểu mọi điều nhưng luôn luôn biết nhường nhịn.
- b. Học rất giỏi, thông minh, am hiểu hơn người nhưng luôn khiêm tốn.
- c. Học rất nhanh, thông minh hơn người nhưng luôn biết nhường nhịn.
- d. Học rất giỏi, am hiểu mọi điều nhưng luôn nhường nhịn, khiêm tốn.

2. Do đâu mà Lý Công Uẩn nhanh chóng được vua Lê tin dùng ?

- a. Do Lý Công Uẩn rất giỏi về võ, am hiểu đạo lí, suy nghĩ chín chắn.
- b. Do Lý Công Uẩn rất giỏi về văn, am hiểu đạo lí, suy nghĩ chín chắn.
- c. Do Lý Công Uẩn rất giỏi cả văn võ, am hiểu đạo lí, suy nghĩ chín chắn.
- d. Do Lý Công Uẩn giỏi cả văn võ, hiểu đạo lí, luôn biết nhường nhịn.

3. Việc dời đô từ Hoa Lư về Đại La cho thấy Lý Công Uẩn là người thế nào ?

- a. Là một vị vua biết nhìn xa trông rộng
- b. Là một vị vua muốn giao lưu rộng rãi
- c. Là một vị vua biết phát triển buôn bán
- d. Là một vị vua muốn mở mang bờ cõi

4. Lí do nào khiến vua Lý Công Uẩn đổi tên Đại La thành Thăng Long ?

- a. Vì vừa đến thành Đại La, vua bỗng thấy một con rồng màu vàng bay lên.
- b. Vì vừa đến thành Đại La, vua bỗng thấy một con rồng cưỡi mây bay lên.
- c. Vì vừa đến thành Đại La, vua bỗng thấy một đám mây hình rồng bay lên.
- d. Vì vừa đến thành Đại La, vua bỗng nhìn thấy đám mây vàng hình con rồng.

5. Dòng nào dưới đây gồm hai từ đồng nghĩa với từ thông minh ?

- a. Sáng dạ, sáng tỏ
- b. tinh anh, sáng dạ
- c. tinh nhanh, sáng tỏ
- d. sáng suốt, tinh hoa

6. Câu nào dưới đây có từ in nghiêng mang nghĩa chuyển ?

- a. Thức ăn phải được nấu *chín*.
- b. Miếng thịt luộc chưa *chín*.
- c. Nghĩ cho *chín* rồi hãy nói.
- d. Cơm trong nồi vừa *chín* tới.

7. Câu nào dưới đây là từ ghép ?

- a. Thuyền của vua vừa đổ dưới thành, một đám mây tựa hình rồng đã lừng lững bay lên.
- b. Lớn lên, khi nhà sư Vạn Hạnh vào Hoa Lư (Ninh Bình) làm Quốc sư, ông được thầy cho đi theo.
- c. Vua nghĩ đó là điềm lành, bèn đổi tên Đại La thành Thăng Long (nghĩa là rồng bay lên).
- d. Khi bị những đứa trẻ lớn hơn bắt nạt, cậu chỉ chống đỡ rồi bỏ chạy chứ không đánh nhau bao giờ.

8. Chủ ngữ trong câu ghép “ Cha của ông không rõ tên, mẹ là người họ Phạm. ” là những từ ngữ nào ?

- a. Cha / mẹ
- b. Cha của ông / mẹ
- c. Cha / mẹ là người
- d. Cha của ông / mẹ là

9. Các vế trong câu ghép “ Thầy dạy võ phải ngạc nhiên vì Lý Công Uẩn thông thạo rất nhanh các ngón võ do thầy truyền dạy. ” được nối với nhau bằng cách nào ?

- a. Nối bằng 1 quan hệ từ
- b. Nối bằng 1 cặp quan hệ từ
- c. Nối trực tiếp (không dùng từ nối)

10. Có mấy câu ghép ở đoạn 1 (“ Lý Công Uẩn nhà sư Vạn Hạnh ”) ?

- a. Một câu (Đó là câu thứ)
- b. Hai câu (Đó là câu thứ , thứ)
- c. Ba câu (Đó là câu thứ , thứ , thứ)
- d. Bốn câu (Đó là câu thứ , thứ , thứ , thứ)

Đáp án : 1b , 2c , 3a , 4c , 5b , 6c , 7a , 8b , 9a , 10b

Chính tả

Trong hiệu cắt tóc

Hiệu cắt tóc rất đông khách. Mọi người đều phải chờ theo thứ tự. Cửa phòng lại mở, một người nữa tiến vào. Tất cả mọi người đều đứng dậy chào : “ Kính chào đồng chí Lê-nin ”. Lê-nin chào mọi người và hỏi : “ Tôi phải xếp sau đồng chí nào nhỉ ? ”. Không ai muốn vị đứng đầu chính phủ phải mất thời gian chờ đợi nên tất cả cùng nói : “ Xin mời đồng chí cứ cắt tóc trước ạ ! ”. Song Lê-nin vui vẻ nói : “ Cảm ơn các đồng chí, tôi cũng phải theo thứ tự chứ ! ”. Nói xong, ông kéo ghế ngồi và lấy tờ báo ra xem.

(Theo HỒ LÃNG)

ĐỀ 3

LỜI HỨA

Một hôm, tôi vào công viên, đem theo một quyển sách hay rồi cứ thế mãi mê đọc. Đến lúc ngoài phố đã lác đác lên đèn, tôi mới đứng dậy bước ra cổng. Bỗng tôi dừng lại. Sau bụi cây, tôi nghe tiếng một em nhỏ đang khóc.

Tôi bước lại gần và hỏi :

- Này em, em làm sao thế ?

Em ngẩng đầu nhìn tôi, đáp :

- Em, em không sao đâu ạ.

- Thế vì sao em khóc ? Em đi về thôi ! Trời tối rồi, công viên sắp đóng cửa đây.

- Em không thể đi được.

- Tại sao vậy ? Em ốm phải không ?

- Dạ, em không ốm mà em là lính gác.

- Sao lại là lính gác ? gác gì ?

- Ồ, thế anh không hiểu hay sao ?

Rồi em kể :

Em đang ngồi trên ghế ở công viên thì các bạn đến rủ : “ Muốn chơi đánh trận giả không ? ”. Em trả lời : “ Có ”. Thế là cùng chơi. Một bạn lớn nhất bảo : “ Cậu là trung sĩ nhé ”. Bạn ấy tự nhận là nguyên soái, dẫn em đến đây rồi ra lệnh : “ Đây là kho thuốc súng của chúng ta. Cậu đứng gác cho đến khi có người đến thay ”. Bạn ấy lại bảo : “ Cậu hãy hứa là không bỏ đi cơ ! ”. Em trả lời : “ Xin hứa ”.

- Rồi sao nữa ? – Tôi hỏi.

- Thế đây ! Em đứng gác cho đến bây giờ. Chắc các bạn ấy đi rồi và quên cử người đến thay.

- Thế thì em còn đứng đây làm gì nữa ?

- Tại em đã hứa.

(Theo L. PAN-TÊ-LÊ-ÉP)

Khoanh tròn chữ cái trước ý trả lời đúng cho từng câu hỏi sau :

1. Tác giả mãi mê đọc sách trong công viên cho đến khi nào ?
 - a. Khi trời đã về chiều
 - b. Khi trời đã khuya
 - c. Khi trời vừa sẩm tối
 - d. Khi trời hửng sáng
2. Vì sao em nhỏ không đi về nhà khi công viên sắp đóng cửa ?
 - a. Vì bị ốm nên không thể đi được.
 - b. Vì muốn giữ lời hứa với các bạn.
 - c. Vì thấy trời tối không thể về được.
 - d. Vì em thích chơi trò đánh trận giả.
3. Em nhỏ được bạn lớn nhất phân công làm nhiệm vụ gì ?
 - a. Đứng gác nhà nguyên soái.
 - b. Đứng gác cổng doanh trại.
 - c. Đứng gác kho thuốc súng.
 - d. Đứng gác kho lương thực.
4. Em nhỏ nghĩ gì khi không có ai đến thay mình đứng gác ?
 - a. Các bạn đã đi và quên cử người thay.
 - b. Các bạn còn mãi chơi, quên cử người thay.
 - c. Không có bạn nào muốn làm lính gác.
 - d. Các bạn sợ trời tối, công viên đóng cửa.
5. Câu chuyện muốn nói với chúng ta điều gì ?
 - a. Không nên tiếp tục giữ lời hứa khi trời tối.
 - b. Giữ đúng lời hứa là nhiệm vụ của lính gác.
 - c. Giữ đúng lời hứa là một đức tính quý.
 - d. Không nên chơi đánh trận giả ở công viên.
6. Dòng nào dưới đây gồm 3 từ đều có tiếng truyền có nghĩa là trao lại cho người khác (thường thuộc thể hệ sau) ?
 - a. truyền thông, truyền nghề, truyền tụng
 - b. truyền nghề, truyền ngôi, truyền thông
 - c. truyền thông, truyền tụng, truyền máu
 - d. truyền ngôi, truyền máu, truyền thông
7. Dòng nào dưới đây gồm 2 từ đồng nghĩa với từ lác đác ?

a. thừa thớt, rải rác

b. thừa thớt, thừa gửi

c. rải rác, vắng vẻ

d. thừa vắng, thừa gửi

8. Dòng nào dưới đây gồm 2 từ trái nghĩa với từ lác đác ?

a. xum xuê, chật chội

b. chen chúc, dày dạn

c. chen chúc, xum xuê

d. chật chội, dày dạn

9. Đoạn 1 của bài (“ Một hôm đang khóc. ”) có mấy câu sử dụng trạng ngữ ?

a. Một câu

b. Hai câu

c. Ba câu

10. Dòng nào dưới đây kể đúng các dấu câu được dùng trong truyện “ Lời hứa ” ?

a. Dấu chấm, dấu phẩy, dấu chấm hỏi, dấu chấm than, dấu hai chấm, dấu ngoặc kép, dấu gạch ngang.

b. Dấu chấm, dấu phẩy, dấu chấm hỏi, dấu chấm than, dấu hai chấm, dấu ngoặc kép, dấu ngoặc đơn.

c. Dấu chấm, dấu phẩy, dấu chấm hỏi, dấu chấm than, dấu hai chấm, dấu ngoặc đơn, dấu gạch ngang.

d. Dấu chấm, dấu phẩy, dấu chấm hỏi, dấu chấm than, dấu ngoặc đơn, dấu ngoặc kép, dấu gạch ngang.

Đáp án : 1c , 2b , 3c , 4a , 5c , 6b , 7a , 8c , 9c , 10^a

Chính tả

Cậu bé người Nhật

Sau trận động đất khủng khiếp ở Nhật Bản, mọi người được lĩnh thực phẩm do Nhà nước phân phát. Thấy cậu bé trạc 9 tuổi, quần áo mong manh đang co ro đứng cuối hàng, tôi cởi áo khoác trùm lên người cậu rồi đưa khẩu phần ăn tối cho cậu bé. Cậu nhận túi lương khô, khom người cảm ơn nhưng lại đem đặt vào thùng thực phẩm đang phân phát, rồi lại đứng xếp hàng. Trước ánh mắt sững sờ của tôi, cậu bé trả lời : “ Chắc có nhiều người còn đói hơn con. Con bỏ vào đó để các cô chú phát chung cho công bằng chú ạ ! ”.

(Theo HÀ MINH THÀNH)

ĐỀ 4

AO LÀNG

Tám gương trong sáng phản chiếu những nét sinh hoạt thân quen của làng quê là cái ao làng.

Có ao làng gần đình, gió đùa giỡn lá sen xanh đào, chao như chiếc nón lật ngửa bồng bênh trên mặt nước, lòng lá đọng giọt nước lóng lánh như giọt thủy ngân. Giữa đám lá xanh, loáng thoáng điểm một vài bông hoa, chớp nụ nhú hồng. Thi thoảng, làn gió nhẹ đưa hương ngan ngát. Mùi hương thuần khiết cùng tiếng chuông chùa buông trong hoàng hôn, tiếng mõ khua đưa lòng người lâng lâng vào cõi thoát tục.

Có ao làng rộng, dài, giữa ao xây một ngôi nhà thủy đình nhỏ với mái ngói cổ, bốn góc mái cong cong. Trong gian thủy đình để cờ, lọng, trống, chiêng. Hằng năm, ngày hội làng có tổ chức đua thuyền rồng. Người thi là những trai làng có thân hình khỏe. Vào hội thi, người của đôi bên mặc áo xanh, áo đỏ để phân biệt. Mỗi chiếc thuyền rồng có từ 12 đến 16 người ngồi. Sau hồi trống giục, chiêng reo, cờ phát mở đầu cuộc thi, những tay đua thuyền nhất loại khoát nhanh, khoát mạnh tay chèo vục nước đều đều vượt những vòng bơi quanh ao đưa thuyền lướt nhanh tới đích. Trẻ con, người lớn chen chúc, xúm xít đứng xem quanh bờ ao, hò reo, vỗ tay cổ vũ, nói cười rôm rả.

Tuổi thơ tôi gắn bó với ao làng từ những trưa hè nắng oi ả. Tôi đã từng bơi lội, tắm mát, đùa nghịch với trẻ con cùng làng hoặc cho trâu lội xuống ao đầm mình khi chiều về. Tôi thường câu cá bằng chiếc cần câu làm bằng cành tre chặt ở lũy tre làng và chiếc lưới câu mua của cô hàng xén ở chợ quê. Chỉ vài hạt cơm nguội, mồi giun cũng câu được mấy chú cá nhỏ cho mèo ăn. Đôi khi, tôi còn câu được vài con cá rô ron mang về rán hoặc nấu canh cải, những món ăn đậm đà hương vị dân dã.

(Theo VŨ DUY HUÂN)

Khoanh tròn chữ cái trước ý trả lời đúng cho từng câu hỏi sau :

1. *Ao làng gắn với những gì thân quen ở làng quê ?*

- a. Loài sen tinh khiết, tiếng chuông chùa, hội đua thuyền rồng.
- b. Loài sen tinh khiết, hội đua thuyền rồng, kỉ niệm của tuổi thơ.

- c. Loài sen tinh khiết, tiếng mõ khua vang, hội đua thuyền rồng.
- d. Loài sen tinh khiết, làn gió nhẹ đưa, kỉ niệm của tuổi thơ.

2. Loài sen trong làng có những nét gì đẹp ?

- a. Lá màu xanh đào, chóp nụ xanh lơ, mùi hương thuần khiết.
- b. Lá màu xanh đậm, chóp nụ nhú hồng, giọt nước long lanh.
- c. Lá màu xanh đào, chóp nụ nhú hồng, mùi hương thuần khiết.
- d. Lá màu xanh đậm, chóp nụ xanh lơ, giọt nước long lanh.

3. Cuộc đua thuyền rồng được mở đầu bằng những tín hiệu nào ?

- a. Trống giục, chiêng reo, cờ phát.
- b. Trống giục, tiếng vỗ tay, cờ phát.
- c. Trống giục, tiếng hò reo, tiếng vỗ tay.
- d. Trống giục, chiêng reo, tiếng vỗ tay.

4. Kỉ niệm nào từ ao làng khiến tác giả thấy đậm đà hương vị dân dã ?

- a. Cho trâu lội xuống ao tắm mình khi chiều về.
- b. Câu cá bằng chiếc cần làm bằng cành cây tre làng.
- c. Câu được cá rô ron đem về rán hoặc nấu canh cải.
- d. Được vui chơi, đùa nghịch với trẻ con cùng làng.

5. Dòng nào dưới đây nêu đúng 5 từ láy trong đoạn 2 của bài (“ Có ao làng gần đình với cối thoát tục. ”) ?

- a. bông bênh, long lanh, loáng thoáng, ngan ngát, lằng lằng.
- b. bông bênh, hoàng hôn, loáng thoáng, ngan ngát, lằng lằng.
- c. bông bênh, thi thoảng, loáng thoáng, hoàng hôn, lằng lằng.
- d. bông bênh, long lanh, loáng thoáng, thuần khiết, ngan ngát.

6. Dòng nào dưới đây liệt kê đúng 6 từ ghép trong câu “ Trẻ con, người lớn chen chúc, xúm xít đứng xem quanh bờ ao, hò reo, vỗ tay cổ vũ, nói cười rôm rả.” ?

- a. trẻ con, người lớn, chen chúc, vỗ tay, cổ vũ, rôm rả
- b. trẻ con, người lớn, hò reo, vỗ tay, cổ vũ, nói cười
- c. trẻ con, người lớn, hò reo, xúm xít, nói cười, rôm rả
- d. trẻ con, người lớn, chen chúc, xúm xít, cổ vũ, nói cười

7. Dòng nào dưới đây có các từ câu là từ nhiều nghĩa ?

- a. câu thơ, câu cá, câu tôm

- b. câu cá, cần câu , cần câu
- c. câu vắn, câu cá, cần câu
- d. câu cá, câu nói, chim câu

8. Các vế trong câu ghép “ Đôi khi, tôi còn câu được vài con cá rô ron mang về rán hoặc nấu canh cải, những món ăn đậm đà hương vị dân dã. ” được nối với nhau bằng cách nào ?

- a. Nối bằng một quan hệ từ.
- b. Nối bằng một cặp quan hệ từ.
- c. Nối trực tiếp (không dùng từ nối)

9. Đoạn 2 của bài (“ Có ao làng gần đình với cội thoát tục. ”) có mấy câu sử dụng trạng ngữ ?

- a. Một câu
- b. Hai câu
- c. Ba câu
- d. Bốn câu

10. Các câu ở đoạn cuối bài (“ Tuổi thơ tôi hương vị dân dã. ”) được liên kết với nhau chủ yếu bằng cách nào ?

- a. Lặp từ ngữ
- b. Thay thế từ ngữ
- c. Dùng từ ngữ nối

Đáp án : 1b , 2c , 3a , 4c , 5a , 6b , 7b , 8c , 9b , 10^a

Chính tả

Trưa hè nắng lên

Con gà nào cất lên một tiếng gáy giữa trưa hè. Và ở góc vườn, tiếng cục tác làm nắng trưa thêm óng ả, ngọt ngào.

Không một tiếng chim, không một sợi gió. Cây chuối cũng ngủ, tàu lá lặng thiếp đi như thiếp vào trong nắng. Đường làng vắng tanh vắng ngắt. Bóng tre, bóng đuôi cũng lặng im bất động.

Ấy thế mà mẹ lại phải vơ lấy cái nón cũ, đội lên đầu, bước vào trong nắng, ra đồng cấy nốt thửa ruộng chưa xong.

Thương mẹ biết bao nhiêu mẹ ơi !

(Theo NGÔ VĂN PHÚ)

ĐỀ 5

CÂY LÁ ĐỎ

Vườn nhà Loan có rất nhiều cây ăn quả. Riêng ở góc vườn có một cây chẳng hiểu là cây gì. Hồi còn ở nhà, chị Phương rất quý nó và gọi nó là “ cây lá đỏ ”, vì cứ dịp gần Tết là lá cây ấy lại đỏ rực lên như một đám lửa.

Một lần, đang nằm thiêu thiêu ngủ, Loan lảng máng nghe thấy ông bàn với bà và bố mẹ định trồng cây nhãn Hưng Yên nhưng vườn chật quá. Có lẽ phải chặt cây lá đỏ đi. Loan lo quá, liền nhắn tin cho chị Phương biết. Ba hôm sau, Loan nhận được thư của chị Phương : “ Chị phải viết thư ngay cho em kéo không kịp. Loan ơi, em nói với ông bà và bố mẹ hộ chị là đừng chặt cây lá đỏ đi em nhé ! Tuy quả nó không ăn được nhưng chị rất quý cây đó. Em còn nhớ chị Duyên không ? Chị bạn thân nhất của chị hồi xưa ấy mà ! Sau khi tốt nghiệp phổ thông, chị đi học sư phạm còn chị Duyên đi thanh niên xung phong Mĩ cứu nước. Một lần, chị Duyên đem về cho chị một nắm hạt cây lá đỏ. Chị Duyên bảo ở vùng rừng núi, nơi chị ấy làm việc có nhiều thứ cây ấy lắm. Cứ nhìn thấy cây lá đỏ, chị Duyên lại nhớ đến chị, nhớ những kỉ niệm của thời học sinh thật là đẹp đẽ. Sau lần gặp ấy, chị Duyên đã anh dũng hi sinh giữa lúc đang cùng đồng đội lấp hố bom cho xe ta ra chiến trường, em ạ...”.

Loan đọc lá thư của chị Phương giữa một buổi chiều mưa. Ngồi bên cửa sổ nhìn ra, em bỗng thấy cây lá đỏ đẹp hơn và thấy quý cây lá đỏ hơn bao giờ hết.

(Theo TRẦN HOÀI DƯƠNG)

Khoanh tròn chữ cái trước ý trả lời đúng cho từng câu hỏi sau:

- Cây lá đỏ trồng ở góc vườn nhà Loan là do ai đem về ?*
 - Chị Phương
 - Bố của Loan
 - Chị Duyên
 - Bà của Loan
- Vì sao ông bàn với bà và bố mẹ định chặt cây lá đỏ ?*
 - Vì muốn cho đất vườn rộng rãi
 - Vì muốn có đất trồng cây nhãn
 - Vì quả cây lá đỏ không ăn được
 - Vì lá cây chỉ đỏ rực vào dịp Tết
- Đối với chị Duyên, cây lá đỏ có ý nghĩa như thế nào ?*
 - Gợi nhớ một vùng rừng núi đẹp đẽ, nơi chị Duyên làm việc
 - Gợi nhớ đến chị Phương và tình thầy trò đẹp đẽ thời đi học
 - Gợi nhớ đến chị Phương và kỉ niệm đẹp đẽ thời học sinh
 - Gợi nhớ những ngày ở chiến trường ác liệt nhiều lửa đạn
- Vì sao đọc xong thư chị Phương, Loan bỗng thấy cây lá đỏ quý hơn bao giờ hết?*
 - Vì cứ vào dịp gần Tết là lá cây lại đỏ rực như một đám lửa trông rất đẹp.

- b. Vì cảm phục sự hi sinh cao quý của chị Duyên và tình bạn đẹp đẽ của chị
- c. Vì cây lá đỏ gợi cho Loan nhớ đến chị Phương đang công tác ở nơi xa
- d. Vì cây lá đỏ gợi cho Loan nghĩ đến kỉ niệm thời học sinh của chị Phương
5. *Dòng nào dưới đây nêu đúng nghĩa từ kỉ niệm trong cụm từ “nhớ những kỉ niệm của thời học sinh thật là đẹp đẽ.” ?*
- a. Cái hiện lại trong trí óc về những sự việc đáng ghi nhớ đã qua
- b. Cái hiện lại trong trí óc về những sự việc đã diễn ra hằng ngày
- c. Vật được lưu giữ lại để gợi nhớ hình ảnh của người đã khuất
- d. Vật được lưu giữ lại để gợi nhớ những sự việc đang diễn ra
6. *Dòng nào dưới đây có các từ cây đều được dùng theo nghĩa gốc ?*
- a. cây lầy gỗ, cây bút bi
- b. cây lá đỏ, cây ăn quả
- c. cây mít, cây đèn bàn
- d. cây rau, cây cột điện
7. *Hai từ chặt và nắm ở dòng nào đều là động từ ?*
- a. *chặt* thịt gà luộc / *ăn* hết một *nắm* cơm
- b. *đừng* buộc *chặt* quá / *cầm* một *nắm* đất đỏ
- c. *đừng* *chặt* cây lá đỏ / *nắm* chắc tay em
- d. bị *trói* *chặt* / *nắm* lấy sợi dây thừng
8. *Câu nào dưới đây là câu ghép ?*
- a. Loan lo quá, liền nhắn tin cho chị Phương biết.
- b. Một lần, chị Duyên đem về cho chị một nắm hạt cây lá đỏ.
- c. Tuy quả nó không ăn được nhưng chị rất quý cây đó.
9. *Các vế trong câu ghép “ Sau khi tốt nghiệp phổ thông, chị đi học sư phạm còn chị Duyên đi thanh niên xung phong chống Mĩ cứu nước.” được nối với nhau bằng cách nào ?*
- a. Nối bằng một quan hệ từ
- b. Nối bằng một cặp quan hệ từ
- c. Nối trực tiếp (không dùng từ nối)
10. *Vị ngữ của hai vế câu trong câu ghép “ Sau khi tốt nghiệp phổ thông, chị đi học sư phạm còn chị Duyên đi thanh niên xung phong chống Mĩ cứu nước.” là những từ ngữ nào ?*
- a. học sư phạm / chống Mĩ cứu nước
- b. đi học sư phạm / xung phong chống Mĩ cứu nước
- c. đi học sư phạm / đi thanh niên xung phong chống Mĩ cứu nước

Đáp án : 1c , 2b , 3c , 4b , 5a , 6b , 7c , 8c , 9a , 10c

Chính tả

Những bông hoa tím

Cồn cát cao trên kia là chỗ cô Mai nằm nghỉ. Những cây dương đang độ lớn vây quanh mộ cô ... Những người già trong làng kể lại rằng : Chiều nào cô Mai cũng ra cồn cát đó với một khẩu súng trường. Và trên nền cát trắng tinh, nơi ngực cô Mai tì xuống đón đường bay của giặc, mọc lên những bông hoa tím. Ngày chiếc máy bay bốc cháy đâm đầu xuống biển cũng là ngày cô Mai hi sinh. Những bông hoa ấy vừa nở, mùi thơm bay về tận làng làm nôn nao cả lòng người những buổi chiều như chiều nay.

(Theo TRẦN NHẬT THU)

ĐỀ 6

AI THÔNG MINH HƠN

Cuối năm học, Lan được xếp loại giỏi. Giữ đúng lời hứa, bố cho Lan vào thành phố chơi với Hùng dăm ngày. Dù bằng tuổi nhau nhưng Hùng phải gọi Lan bằng chị, vì mẹ của Hùng là em ruột mẹ của Lan.

Ở quê, Lan nghe đồn Hùng thông minh lắm. Mới học lớp 4 mà cậu ấy đã sử dụng thành thạo máy vi tính. Lan rất thích và chỉ mong được gặp Hùng để tận mắt chứng kiến những gì nghe được. Lên thành phố, thấy cái gì cũng lạ và đẹp mắt nhưng vốn ý tứ nên chưa bao giờ Lan nói “ cái này đẹp quá ” , “ cái kia đẹp thế ”. Vậy mà Hùng cứ chê Lan là “ nhà quê ”. Lan ức lắm nhưng em chẳng nói lại một lời.

Hôm bố mẹ vắng nhà, trong lúc bơm nước, Hùng vô ý nhảy phóc lên đường ống làm đoạn nối bong ra, nước phun tung tóe. Cậu dùng cả hai tay ra sức bịt đầu ống nhưng không sao cản được sức nước. Lan liền chạy đi tìm sợi dây thừng và bê ra một chiếc ghế cao. Trèo lên ghế, Lan ném mạnh sợi dây thừng lên chiếc cầu dao rồi kéo xuống một cách nhẹ nhàng. Nước ngừng chảy, Hùng ngơ ngác nhìn Lan như chợt nhớ ra điều gì.

Trưa hôm ấy, Hùng thủ thỉ kể với mẹ : “ Sáng nay, nếu con không kịp ngắt cầu dao thì giờ này nhà ta đã chìm trong biển nước ! ”. Mẹ xoa đầu Hùng khen : “ Con trai mẹ giỏi quá ! Nhưng, cái cầu dao ở trên cao thế kia, làm sao con với tới ? ”. Hùng gãi đầu, ấp úng : “ Mẹ ... mẹ hỏi ... cái Lan ấy ”. Nghe Lan kể lại câu chuyện, mẹ nhẹ nhàng khuyên Hùng : “ Từ nay, con không được nhận những gì mà mình không làm nữa nhé ! ”.

Hùng hiểu điều mẹ dạy. Cậu “ dạ ” một tiếng nho nhỏ rồi lẳng lặng đi chỗ khác. Từ đó, Hùng không còn nhìn Lan với con mắt coi thường và gọi “ cái Lan ” như trước.

(Theo TRẦN THỊ MAI PHƯỚC)

Khoanh tròn chữ cái trước ý trả lời đúng cho từng câu hỏi sau:

1. Giữa Lan và Hùng có quan hệ họ hàng với nhau thế nào ?
 - a. Mẹ của Lan là chị ruột mẹ của Hùng.
 - b. Mẹ của Lan là em ruột mẹ của Hùng.
 - c. Mẹ của Lan là em họ mẹ của Hùng.
 - d. Mẹ của Lan là chị họ mẹ của Hùng.
2. Lan mong được lên thành phố gặp Hùng để làm gì ?
 - a. Để tận mắt nhìn thấy Hùng sử dụng máy vi tính.
 - b. Để được Hùng hướng dẫn sử dụng máy vi tính.
 - c. Để tận mắt nhìn thấy những điều nghe được về Hùng.

- d. Để được nhìn thấy nhiều thứ mới lạ và đẹp mắt.
3. *Hành động ngắt cầu dao điện cho nước ngừng chảy chứng tỏ Lan là cô bé thế nào ?*
- nhanh nhẹn, tỏ ra giỏi giang, khôn khéo hơn người.
 - thông minh, nhớ và vận dụng được kiến thức đã học.
 - dũng cảm, dám làm những việc chỉ dành cho con trai.
 - thông minh, dũng cảm vượt qua khó khăn trở ngại.
4. *Qua hai nhân vật trong câu chuyện (Hùng, Lan), em hiểu được thế nào là thông minh ?*
- Biết sử dụng thành thạo máy vi tính hơn rất nhiều người khác.
 - Tiếp thu được nhiều kiến thức mới lạ, biết sử dụng máy vi tính.
 - Nhanh nhẹn và khéo léo trong cách nói năng, cư xử với người khác.
 - Nhanh trí và khôn khéo trong cách đối phó với tình huống xảy ra.
5. *Từ bê trong câu “ Lan liền chạy đi tìm sợi dây thừng và bê ra một chiếc ghế cao. ” có thể thay bằng từ nào dưới đây ?*
- khiêng
 - vác
 - khuân
 - xách
6. *Từ nhà trong kết hợp nào dưới đây được dùng theo nghĩa chuyển ?*
- Nhà vắng vẻ
 - Con nhà nghèo
 - Về nhà mới
 - Nhà trên phố
7. *Câu nào dưới đây là câu ghép ?*
- Cuối năm học, Lan được xếp loại giỏi.
 - Ở quê, Lan nghe đồn Hùng thông minh lắm.
 - Vậy mà Hùng cứ chê Lan là “ nhà quê ”.
 - Lan ức lắm nhưng em chẳng nói lại một lời.
8. *Các vế trong câu ghép “ Sáng nay, nếu con không kịp ngắt cầu dao thì giờ này nhà ta đã chìm trong biển nước ! ” được nối với nhau bằng cách nào ?*
- Nối bằng một quan hệ từ.
 - Nối bằng một cặp quan hệ từ.
 - Nối trực tiếp (không dùng từ nối)
9. *Dấu phẩy trong câu “ Nước ngừng chảy, Hùng ngơ ngác nhìn Lan như chợt nhớ ra điều gì. ” có tác dụng gì ?*
- Ngăn cách các bộ phận cùng chức vụ trong câu.
 - Ngăn cách trạng ngữ với chủ ngữ và vị ngữ.
 - Ngăn cách các vế câu trong câu ghép.
10. *Ba câu ở đoạn cuối bài (“ Hùng hiểu như trước. ”) được liên kết với nhau bằng cách nào ?*
- Lặp từ ngữ
 - Thay thế từ ngữ
 - Dùng từ ngữ nối
 - Cả ba cách trên

Đáp án : 1a , 2c , 3b , 4d , 5c , 6b , 7d , 8b , 9c , 10d

Chính tả

Tiếng gà trưa

Trên đường hành quân xa
Dừng chân bên xóm nhỏ
Tiếng gà ai nhảy ổ :
“ Cục, cục tác ... cục ta ... ”
Nghe xao động nắng trưa
Nghe bàn chân đỡ mỏi
Nghe gọi về tuổi thơ.

Tiếng gà trưa
Ồ rơm hồng những trứng
Này con gà mái tơ
Khắp mình hoa đốm trắng
Này con gà mái vàng
Lông óng như màu nắng ...

Cháu chiến đấu hôm nay
Vì lòng yêu Tổ quốc
Vì xóm làng thân thuộc ...
Vì tiếng gà cục tác
Ồ trứng hồng tuổi thơ.
(XUÂN QUỲNH)

ĐỀ 7

KỈ NIỆM MÙA HÈ

Tôi là một cô bé say mê điều. Nhà tôi ở gần bãi đất rộng, dốc – chỗ bọn con trai trong xóm chọn làm nơi thả điều. Chiều chiều, khi đã nấu cơm xong, tôi có thể đứng lặng hàng giờ để ngắm những cánh điều đủ loại, đủ màu sắc bay trên bầu trời xanh lộng gió.

Đây những chiếc điều bướm mảnh mai duyên dáng với gam màu đỏ, vàng rực rỡ. Kia những chiếc điều dơi, điều sáo , ... trông mạnh mẽ chao liệng trên cao tựa như chạm vào mây ...

Chiều nay cũng vậy, tôi tha thẩn xem bọn con trai trèo lên bãi đất dốc lấy đà chạy xuống dong điều lên cao, tay chúng giật dây mới điệu nghệ làm sao. Bỗng “ bụp ”, mắt tôi tối sầm. Tôi giật mình vì cái điều hình mặt trăng khuyết của một em nhỏ va vào mặt. Cậu bé lấp bấp về hỏi hận :

- Em ... xin lỗi. Chị ... chị có sao không ?

Câu nói của nó không làm tôi dịu đi chút nào, tôi gắt :

- Mắt mũi nhìn đi đâu mà để điều va vào mặt người ta. Điều này ... ! Điều này ... ! – Vừa gắt, tôi vừa giăng mạnh chiếc điều hình mặt trăng của nó, định xé, khiến thằng bé bật khóc.

Bỗng tôi nghe có tiếng con gái :

- Này, bạn !

Thì ra là một “ đứa ” con gái trạc tuổi tôi. Tôi lạnh lùng :

- Gì ?

- Em bé chỉ không may làm rơi điều vào bạn mà sao bạn định phá đi niềm vui của nó thế.

Nhìn ánh mắt bạn, tôi bối rối cúi đầu. Tôi liền trả lại cho thằng bé cái điều, rồi lặng lẽ bỏ đi.

Nhưng tôi vẫn nghe tiếng bạn ấy nói với thằng bé :

- Thôi nín đi, nhà em ở đâu để chị dẫn em về.

Tôi ân hận nghĩ :

- Mình sẽ không bao giờ làm thế nữa.

(Theo NGUYỄN THỊ LIÊN)

Khoanh tròn chữ cái trước ý trả lời đúng cho từng câu hỏi sau:

1. *Cô bé trong câu chuyện say mê với điều gì ?*

a. Dán điều

b. Thả điều

c. Ngắm điều

d. Nghe sao điều

2. *Chuyện gì xảy ra với cô bé khi cô đang xem dong điều ?*

- a. Bị cái điều của một em nhỏ va vào mặt.
 - b. Bị cái điều của một em nhỏ sà vào người.
 - c. Bị dây điều của một em nhỏ quấn vào người.
 - d. Bị dây điều của một em nhỏ vướng vào mặt.
3. *Cô bé đã cư xử như thế nào với em nhỏ chơi điều ?*
- a. Gắt gỏng, giăng mạnh chiếc điều và xé tan.
 - b. Gắt gỏng, giăng mạnh chiếc điều và định xé.
 - c. Giăng mạnh chiếc điều và đánh cậu bé khóc.
 - d. Giăng mạnh chiếc điều và mắng mỏ cậu bé.
4. *Nghe bạn gái góp ý, thái độ của cô bé thế nào ?*
- a. Xấu hổ thẹn thùng, xin lỗi về việc đã làm, dẫn em nhỏ về.
 - b. Bối rối ngượng ngùng, trả điều và dẫn em nhỏ về đến nhà.
 - c. Xấu hổ cúi đầu, trả em nhỏ cái điều, xin lỗi về việc đã làm.
 - d. Bối rối cúi đầu, trả em nhỏ cái điều, ân hận về việc đã làm.
5. *Câu chuyện nói lên được điều gì có ý nghĩa ?*
- a. Cần dũng cảm, sẵn sàng nhận lỗi trước người khác.
 - b. Cần yêu thương, quan tâm và giúp đỡ người khác.
 - c. Cần độ lượng, sẵn sàng cảm thông với người khác.
 - d. Cần say mê, hào hứng khi xem các em nhỏ chơi điều.
6. *Dòng nào dưới đây gồm 3 từ đồng nghĩa với từ say mê ?*
- a. mê say, say đắm, mãi miết
 - b. mê say, say đắm, mãi mê
 - c. mê say, mê mệt, mãi miết
 - d. mê say, mê mệt, mệt mỏi
7. *Dòng nào dưới đây có các từ in đậm là từ đồng âm ?*
- a. **mắt** tôi sầm / **mắt** lưới
 - b. **chạy** thi / **chạy** chợ
 - c. **đánh** trống / **đánh** nhau
 - d. **tôi** và anh / vôi mới **tôi**
8. *Truyện “ Kỉ niệm mùa hè ” đã sử dụng những dấu câu nào ?*
- a. Dấu chấm, dấu phẩy, dấu chấm hỏi, dấu chấm than, dấu hai chấm, dấu ngoặc kép, dấu ngoặc đơn, dấu ba chấm (chấm lửng)
 - b. Dấu chấm, dấu phẩy, dấu chấm hỏi, dấu chấm than, dấu hai chấm, dấu ngoặc kép, dấu gạch ngang, dấu ba chấm (chấm lửng)
 - c. Dấu chấm, dấu phẩy, dấu chấm hỏi, dấu chấm than, dấu hai chấm, dấu ngoặc đơn, dấu gạch ngang, dấu ba chấm (chấm lửng)

d. Dấu chấm, dấu phẩy, dấu chấm hỏi, dấu chấm than, dấu ngoặc kép, dấu ngoặc đơn, dấu gạch ngang, dấu ba chấm (chấm lửng)

9. *Dấu phẩy có tác dụng gì trong câu “ Chiều chiều, khi đã nấu cơm xong, tôi có thể đứng lặng hàng giờ để ngắm những cánh diều đủ loại, đủ màu sắc bay trên bầu trời xanh lồng gió. ” ?*

a. Ngăn cách trạng ngữ với chủ ngữ và vị ngữ ; ngăn cách các vế câu trong câu ghép

b. Ngăn cách các bộ phận cùng chức vụ trong câu ; ngăn cách các vế câu trong câu ghép

c. Ngăn cách trạng ngữ với chủ ngữ và vị ngữ ; ngăn cách các bộ phận cùng chức vụ trong câu

d. Ngăn cách các bộ phận cùng chức vụ trong câu ; ngăn cách trạng ngữ với chủ ngữ và vị ngữ ; ngăn cách các vế câu trong câu ghép

10. *Chủ ngữ của 2 vế trong câu ghép “ Chiều nay cũng vậy, tôi tha thân xem bọn con trai trèo lên bãi đất dốc lấy đà chạy xuống dong diều lên cao, tay chúng giật dây mới điệu nghệ làm sao. ” là những từ ngữ nào ?*

a. tôi tha thân / tay

c. tôi tha thân / tay chúng giật dây

b. tôi / tay chúng

d. tôi tha thân xem / tay chúng giật dây

Đáp án : 1c , 2a , 3b , 4d , 5c , 6b , 7d , 8b , 9c , 10b

Chính tả

Thả thuyền

Sau trận mưa rào, ngoài sân có tiếng ríu rít của bọn trẻ đang xúm lại chơi thả thuyền. Những chiếc thuyền bằng giấy đủ màu được lần lượt thả xuống dòng nước. Chiếc nào cũng tròn trĩnh, nghiêng ngửa một lúc rồi mới lướt đi băng băng. Bọn trẻ thích thú đuổi theo những chiếc thuyền, vừa chạy vừa reo hò, tranh cãi nhau xem thuyền của đứa nào trôi nhanh nhất. Chiếc thuyền trở thành niềm hi vọng của mỗi chủ nhân nhỏ tuổi. Dường như chúng đang trở trên mình cả một thời bé dại.

(Theo HÀ THỊ BÌNH THANH)

ĐỀ 8

CHUYỆN EM CHU MINH

Dân vùng sông Mã ở Thanh Hóa đến nay còn lưu truyền câu chuyện về một em bé giàu lòng yêu nước tên là Chu Minh.

Vào thời nhà Hán đô hộ nước ta, tên thái thú⁽¹⁾ quận Cửu Chân tên là Nghê Thức vô cùng tàn ác, khiến người người căm ghét. Một nông dân tên là Chu Đạt đã dìm chết Nghê Thức trên dòng sông Mã. Quan quân nhà Hán đã tạc tượng Nghê Thức và lập đền thờ hắn trên bờ sông.

Nghe ông nội kể chuyện trên, Chu Minh thấy tự hào vì được mang dòng máu họ Chu. Em hỏi ông : “Tại sao ta không tạc tượng ông Chu Đạt mà lại để người Tàu lập đền thờ tên Nghê Thức tàn ác ?”. Ông nội nghen ngào : “Dân ta xưa bị nhà Hán xâm lăng, nay đang bị giặc Ngô giày xéo. Người dân mất nước chưa có quyền được sống, đâu có quyền ngợi ca công đức của cha ông ? Có chẳng đến đời các cháu.”

Một buổi đi cắt cỏ, Chu Minh thấy bốn lính Ngô đến mở cửa đền Nghê Thức vào thắp hương cúng vái. Nhè lúc chúng uống rượu ngủ say, em lên vào đền vác pho tượng chạy miết ra bờ sông. Bắt chước cụ Chu Đạt, em dìm tượng Nghê Thức xuống sông cho bỏ ghét. Nhưng, loay hoay vật lộn mãi mà tượng Nghê Thức vẫn nổi phềnh phềnh. Bỗng Chu Minh cười : “Ồ, thế này mà nghĩ không ra. Được, tao sẽ buộc cổ mày vào hòn đá to xem mày còn vùng vẫy được hay không ?”. Nghê Thức gỗ bị đeo đá lập tức chìm ngấm.

Ít lâu sau, Chu Minh gia nhập nghĩa quân⁽²⁾ và trở thành người tùy tùng tin cậy của Bà Triệu. Cậu nghĩa quân nhỏ tuổi ấy có vàng trán cao, chòm tóc đen, thường mặc áo da chồn, bên hông đeo một bao tên, vai khoác cây cung như anh chàng đi săn. Trong nghĩa quân, ai cũng biết chuyện Chu Minh từng dìm chết Nghê Thức trên dòng sông Mã.

(Theo NGUYỄN ĐỨC HIỀN)

(1) **Thái thú:** chức quan cai trị một quận trong thời kì nhà Hán (Trung Quốc) xâm lược nước ta.

(2) **Nghĩa quân:** quân khởi nghĩa, đội quân nổi lên chống kẻ áp bức, xâm lược.

Khoanh tròn chữ cái trước ý trả lời đúng cho từng câu hỏi sau:

1. Dòng nào dưới đây nêu đúng nghĩa các tên người trong câu chuyện:

a- Chu Minh, Chu Đạt, Bà Triệu, Thanh Hóa

b- Chu Minh, Chu Đạt, Cửu Chân, Nghê Thức

c- Chu Minh, Chu Đạt, Bà Triệu, Nghê Thức

d- Chu Minh, Chu Đạt, Cửu Chân, Thanh Hóa

2. *Chuyện em Chu Minh xảy ra vào thời kì nào ?*

a- Thời nhà Hán đô hộ nước ta

b- Thời giặc Ngô đô hộ nước ta

c- Thời Nghê Thức đô hộ nước ta

d- Thời Bà Triệu chưa khởi nghĩa

3. *Hành động nào của Chu Minh thể hiện rõ lòng yêu nước căm thù giặc?*

a- Dìm chết Nghê Thức trên dòng sông Mã

b- Hỏi ông vì sao không tạc tượng Chu Đạt

c- Vào đền vác tượng Nghê Thức ra bờ sông

d- Dìm tượng Nghê Thức xuống sông Mã

4. *Chu Minh gia nhập nghĩa quân của Bà Triệu để làm gì?*

a- Để tham gia đánh giặc Ngô xâm lược

b- Để làm tùy tùng tin cậy của Bà Triệu

c- Để tiêu diệt tên Nghê Thức tàn ác

d- Để đánh tan quân xâm lược nhà Hán

5. *Dòng nào dưới đây gồm các từ đồng nghĩa với từ căm ghét ?*

a- khinh ghét, thù ghét, giận dữ

b- chán ghét, khinh ghét, tức giận

c- chán ghét, thù ghét, căm giận

d- căm giận, căm thù, giận dữ

6. *Dòng nào dưới đây gồm các từ trái nghĩa với từ căm ghét?*

a- chiều chuộng, yêu mến, kính trọng

b- yêu mến, chiều chuộng, thương yêu

c- thương yêu, nâng niu, giúp đỡ

d- thương mến, mến phục, đỡ đần

7. *Dòng nào dưới đây có các từ in nghiêng là từ nhiều nghĩa?*

a- nấu *cao*, giọng nữ *cao*

b- treo *cờ*, chơi ván *cờ*

c- đồng *lúa*, tượng *đồng*

d- dòng *sông*, dòng *kẻ li*

8. *Có mấy quan hệ từ trong câu “Ít lâu sau, Chu Minh gia nhập nghĩa quân và trở thành người tùy tùng tin cậy của Bà Triệu.” ?*

a- Một quan hệ từ (Đó là:.....)

b- Hai quan hệ từ (Đó là:)

c- Ba quan hệ từ (Đó là:.....)

d- Bốn quan hệ từ (Đó là:.....)

9. Chủ ngữ của câu “Nghê Thức gỗ bị đeo đá lập tức chìm nghỉm.” là từ ngữ nào ?

- a- Nghê Thức
- b- Nghê Thức gỗ
- c- Nghê Thức gỗ bị đeo đá
- c- Nghê Thức gỗ bị đeo đá lập tức

10. Các câu trong đoạn cuối bài (“Ít lâu sau, ... trên dòng sông Mã.”) được liên kết với nhau bằng những cách nào?

- a- Lặp từ ngữ, thay thế từ ngữ
- b- Lặp từ ngữ, dùng từ ngữ nói
- c- Thay thế từ ngữ, dùng từ ngữ nói
- d- Lặp từ ngữ, thay thế từ ngữ, dùng từ ngữ nói

Đáp án : 1c , 2b , 3d , 4a , 5c , 6b , 7d , 8b (và, của) , 9c , 10a

Chính tả

Chú bé Kô-li-a

Tuổi mười hai đuôi bướm bắt chim
Em ở đây, Bên Bác Lê-nin
Người làm việc, cần em canh gác
- Cha đâu em ?
- Cha làm súng và đi liên lạc.
- Và mẹ em ?
- Mẹ cùng anh nướng bánh, đưa đường.
Thuyền qua về, hôm sớm, trong sương ...
Vui lắm nhé. Ở đây rất thích
Em yêu nhất trên đời : I-lích
Người với em đi cắt vó chiều chiều
Và đêm đêm, Bác cháu ngủ chung lều
Em cứ thương ... Người trở mình thao thức
Kéo chăn mỏng đắp cho em ấm ngực
Rồi lặng yên, nghe dậy nước triều xa
Người nghĩ suy
Đến khi rừng bừng sáng tiếng chim ca ...

(TỐ HỮU)

ĐỀ 9

DŨNG CẢM VÀ NHANH TRÍ

Một buổi trưa hè nóng bức, Kiên đi học về, ăn cơm và nghỉ ngơi xong liền tranh thủ thả bò trên bãi cỏ ven sông Lô. Mấy hôm nay, nước sông lên to, mấp mé bãi. Quyền và Liên, bạn cùng lớp với Kiên đang hái rau ngoài bãi về cho lợn ăn. Mồ hôi nhỏ giọt từ trán hai cô bé. Quyền hỏi :

- Tắm không Kiên ?

Kiên lắc đầu :

- Mình còn phải trông bò !

Rồi Kiên chống cằm vào đầu gối, tay bứt những sợi cỏ gà. Chốc chốc, Kiên lại đưa mắt nhìn về mái tranh lấp ló sau bụi tre. Nhà Kiên ở đó, không biết mẹ đi làm đồng đã về chưa ? Bến đá ngập nước. Con đường xuống bến cũng ngập một đoạn dài. Quyền và Liên lần từng bước đi ra xa, chọn chỗ nước trong.

“ Ôi ” ! Hai cô bé cùng hăng chân, tụt sâu xuống nước rồi chìm ngấm. Nghe tiếng kêu, Kiên quay lại, thấy hai cái đầu nhô lên ngụp xuống, xa dần bờ.

“ Chết, cái Liên, cái Quyền ! ”. – Kiên chạy ra bờ sông, nhào xuống nước, lặn một hơi đến gần chỗ hai bạn đang chơi với. Thêm ba bốn sải tay khoát mạnh nữa, Kiên với được tay Quyền, kéo vội vào gần bờ. Liên bị nước cuốn xa thêm ít nữa. Không chần chừ, Kiên bơi đến gần bạn và hét to : “ Bám chặt vào vai tớ ! ”. Liên sải mạnh tay, bám vào vai Kiên để Kiên diu vào bờ. Đến bờ, Kiên đã mệt lắm nhưng Quyền và Liên thì đã dần tỉnh táo.

Sáng hôm sau, chuyện suýt chết đuối được Quyền và Liên kể lại cho các bạn, thầy giáo và nhiều người biết. Ai cũng trầm trồ khen cậu trò nhỏ. Do tấm gương dũng cảm cứu bạn, Kiên được thưởng Huy hiệu Bác Hồ. Vinh dự hơn nữa là tấm Huy hiệu đó được gửi về trường để trao cho Kiên đúng vào ngày khai giảng năm học mới. Vui biết bao !

(Theo HOÀNG THANH)

Khoanh tròn chữ cái trước ý trả lời đúng cho từng câu hỏi sau:

1. *Câu chuyện nói về mấy nhân vật ?*

a. Hai nhân vật (Đó là :)

b. Ba nhân vật (Đó là :)

c. Bốn nhân vật (Đó là :)

d. Năm nhân vật (Đó là :)

2. Giữa trưa hè, hai bạn Quyền và Liên ra bãi sông làm việc gì là chủ yếu ?

- a. Hái rau cho lợn
- b. Cắt cỏ cho bò ăn
- c. Tắm sông cho mát
- d. Xem nước sông lên to

3. Vì sao khi Quyền và Liên rủ tắm sông, Kiên lại từ chối ?

- a. Vì nước sông lên to
- b. Vì còn ngồi ngóng mẹ
- c. Vì còn bận bứt cỏ gà
- d. Vì còn bận chăn bò

4. Khi Quyền và Liên đang chơi với, Kiên đã bơi ra cứu hai bạn như thế nào ?

- a. Nắm tay Quyền kéo vào bờ đồng thời bảo Liên bám chặt hai vai để dìu vào.
- b. Nắm tay Quyền kéo vào bờ rồi lại bơi ra cho Liên bám chặt hai vai để dìu vào.
- c. Đến gần hai bạn đang chơi với, nắm tay Quyền và Liên kéo mạnh vào bờ.
- d. Đến gần hai bạn đang chơi với, bảo hai bạn bám chặt vai để dìu vào bờ.

5. Kiên cảm thấy rất vui sướng vì vinh dự vì điều gì ?

- a. Được bạn bè, thầy giáo và nhiều người ngưỡng mộ về tài năng bơi lội.
- b. Được nhiều người khen ngợi về lòng dũng cảm cứu bạn khỏi chết đuối.
- c. Được nhận Huy hiệu Bác Hồ đúng vào ngày khai giảng năm học mới.
- d. Được nhận phần thưởng của Bác Hồ đúng ngày khai giảng năm học mới.

6. Câu nào dưới đây diễn đạt rõ ý, không mắc lỗi dùng từ ?

- a. Con gà trống nhà em có cái mào đỏ rực.
- b. Mồm chú thỏ nhọn hoắt lúc nào cũng động đậy.
- c. Tai lợn luôn ngoe nguẩy như cái quạt nan bé xíu.
- d. Tiếng gặm cỏ của con trâu nghe oàm oạp.

7. Từ nào dưới đây thay thế được cho từ in nghiêng trong câu “ Chú chó mực mừng rỡ nhảy ra, đuôi xoáy tít. ” ?

- a. xoáy ốc
- b. quay tít
- c. xoay vùn
- d. ngoáy tít

8. Câu nào dưới đây không phải là câu hỏi và không được dùng dấu chấm hỏi ?

- a. Bạn có thích tắm sông không ?
- b. Thử xem ai bơi giỏi hơn ai nào ?
- c. Ai dạy bạn bơi giỏi thế ?
- d. Khi bơi xa bờ bạn có sợ không ?

9. Câu nào dưới đây là câu ghép ?

- a. Mấy hôm nay, nước sông lên to, mấp mé bãi.
- b. Chốc chốc, Kiên lại đưa mắt nhìn về mái tranh lấp ló sau bụi tre.
- c. Rồi Kiên chống cằm vào đầu gối, tay bứt những sợi cỏ gà.
- d. Quyền và Liên lần từng bước đi ra xa, chọn chỗ nước trong.

10. *Cách dùng dấu phẩy của câu nào dưới đây là đúng ?*

- a. Tiếng mưa êm, sợi mưa đều như dệt.
- b. Tiếng mưa êm sợi, mưa đều như dệt.
- c. Tiếng mưa êm sợi mưa, đều như dệt.
- d. Tiếng mưa êm sợi mưa đều, như dệt.

Đáp án : 1b , 2a , 3d , 4b , 5c , 6a , 7d , 8b , 9c , 10a

Chính tả

Lời khuyên của bố

Con yêu quý của bố,

Học quả là khó khăn, gian khổ. Bố muốn con đến trường với lòng hăng say và niềm phấn khởi. Con hãy tưởng tượng nếu phong trào học tập bị ngừng lại thì nhân loại sẽ chìm đắm trong cảnh ngu dốt, trong sự dã man.

Hãy can đảm lên, hỡi người chiến sĩ của đạo quân vĩ đại ! Sách vở của con là vũ khí, lớp học của con là chiến trường ! Hãy coi sự ngu dốt là thù địch. Bố tin rằng con luôn luôn cố gắng và sẽ không bao giờ là người lính hèn nhát trên mặt trận đầy gian khổ ấy.

HAI MẸ CON

Lần đầu mẹ đưa Phương vào lớp 1, cô giáo kêu mẹ kí tên vào sổ của cô, mẹ bẽn lẽn : “ Tôi không biết chữ ! ”. Và mẹ gạch hai nét chéo nhau lên giấy. Phương thương mẹ quá ! Nó quyết ráng học cho biết chữ để chỉ giúp mẹ cách kí tên.

Sáng nào, Phương cũng được mẹ đưa đến lớp. Bữa đó, đi ngang qua đoạn lộ vắng giữa đồng, hai mẹ con chợt thấy cụ Tám nằm ngất bên đường. Mẹ nói : “ Tội nghiệp cụ có một mình, đi chợ về nằm ngất thế này, chẳng ai hay ”. Rồi mẹ gọi xe đạp lôi*, bảo Phương phụ giúp một tay đỡ cụ lên, chở vào bệnh viện.

Hôm ấy, lần đầu Phương đến lớp trễ, cô giáo lấy làm lạ, hỏi mãi. Nó lặng im không dám nói, trong thâm tâm nó nghĩ : lỗi là tại mẹ, tại mẹ ! Nó càng lo vì mỗi thứ hai chào cờ đầu tuần, thỉnh thoảng vẫn có bạn bị nêu tên bởi vi phạm nội quy. Nó thấy giận mẹ.

Về nhà, Phương không ăn cơm, nó buồn và hơi ngúng nguẩy. Mẹ nhìn thấy liền chạy theo dỗ mãi. Phương vừa khóc vừa kể chuyện ban sáng đến lớp. Mẹ nói : “ Không sao đâu con, để ngày mai mẹ xin lỗi cô giáo. Con cứ đi học, đừng lo gì hết ghen ! ”.

Sáng hôm sau, mẹ dẫn Phương đến lớp rất sớm, chờ cô giáo tới, mẹ nói gì với cô, cô cười và gật đầu. Phương cảm thấy yên tâm.

Thứ hai, chào cờ đầu tuần, Phương giật thót người khi nghe cô hiệu trưởng nêu tên mình : “ Em Trần Thanh Phương ... ”. Thôi chết ! Vậy là cô chủ nhiệm đã báo với cô hiệu trưởng điều gì rồi ? Giọng cô hiệu trưởng vẫn đều đều : “ ... Em còn nhỏ mà đã biết giúp đỡ người neo đơn, hoạn nạn ... Việc làm tốt của em Phương đáng được tuyên dương ”.

Tiếng vỗ tay làm Phương bừng tỉnh. Mọi con mắt đổ dồn về phía nó. Nó cúi gằm mặt xuống, cảm thấy ngượng ngịu và xấu hổ. Vậy mà nó đã giận mẹ !

(Theo NGUYỄN THỊ HOAN)

* *Xe đạp lôi* : xe đạp lắp thêm bộ phận ở phía sau để chở người hoặc hàng hóa ...

Khoanh tròn chữ cái trước ý trả lời đúng cho từng câu hỏi sau:

1. *Ngay từ lớp 1, Phương quyết ráng học cho biết chữ để làm gì ?*

- a. Để làm việc lấy tiền nuôi mẹ.
- b. Để chỉ giúp mẹ cách đọc báo.
- c. Để giúp mẹ ghi chép sổ sách.

d. Để chỉ giúp mẹ cách kí tên.

2. *Chuyện gì xảy ra khiến Phương lần đầu đến lớp trễ ?*

- a. Phương cùng mẹ đưa cụ Tám bị ngất bên đường về nhà mình.
- b. Phương cùng mẹ đưa cụ Tám bị ngất bên đường về nhà cụ.
- c. Phương cùng mẹ đưa cụ Tám bị ngất bên đường vào bệnh viện.
- d. Phương cùng mẹ đưa cụ Tám bị ngất bên đường vào trạm xá/

3. *Vì sao sau buổi học hôm ấy, Phương cảm thấy giận mẹ ?*

- a. Vì Phương nghĩ rằng mẹ làm cho Phương bị vi phạm nội qui.
- b. Vì Phương nghĩ rằng mẹ làm cho Phương bị cô giáo phê bình.
- c. Vì Phương nghĩ rằng mẹ làm cho Phương bị các bạn chê cười.
- d. Vì Phương nghĩ rằng mẹ làm cho Phương sẽ bị nêu tên dưới cờ.

4. *Vì sao khi được tuyên dương về việc giúp đỡ người neo đơn, hoạn nạn, Phương lại cảm thấy “ ngượng ngịu và xấu hổ ” ?*

- a. Vì Phương nghĩ đó là thành tích của mẹ.
- b. Vì Phương trót nghĩ sai về mẹ và giận mẹ.
- c. Vì Phương nghĩ việc đó không đáng khen.
- d. Vì Phương thấy mọi người đều nhìn mình.

5. *Câu tục ngữ nào dưới đây phù hợp với ý nghĩa của câu chuyện ?*

- a. Con cái khôn ngoan về vang cha mẹ.
- b. Một con ngựa đau, cả tàu bỏ cỏ.
- c. Thương người như thể thương thân.
- d. Thương nhau củ ấu cũng tròn.

6. *Dòng nào dưới đây có các từ gạch dưới là từ đồng âm ?*

- a. hòn đá to / thích đá bóng
- b. hòn đá to / nước trà đá
- c. thích đá bóng / gà đá nhau
- d. cứng như đá / dãy núi đá

7. *Dòng nào dưới đây có các từ gạch dưới là từ nhiều nghĩa ?*

- a. đào lộn hột / đào hồ sâu
- b. đảo san hô / đảo cho đều
- c. biển lúa / biển nổi sóng

d. đường thủy / đường mía

8. Dòng nào dưới đây nêu đúng và đủ tác dụng của dấu phẩy trong câu “ Hôm ấy, lần đầu Phương đến lớp trễ, cô giáo lấy làm lạ, hỏi mãi. ” ?

a. Ngăn cách trạng ngữ với chủ ngữ và vị ngữ.

b. Ngăn cách trạng ngữ với chủ ngữ và vị ngữ ; ngăn cách các vế câu trong câu ghép

c. Ngăn cách các vế câu trong câu ghép ; ngăn cách các bộ phận cùng chức vụ trong câu

d. Ngăn cách trạng ngữ với chủ ngữ và vị ngữ ; ngăn cách các bộ phận cùng chức vụ trong câu ; ngăn cách các vế câu trong câu ghép

9. Vị ngữ của 2 vế trong câu ghép “ Về nhà, Phương không ăn cơm, nó buồn và hơi ngúng nguẩy. ” là những từ ngữ nào ?

a. không ăn cơm / buồn và hơi ngúng nguẩy

b. không ăn cơm / hơi ngúng nguẩy

c. ăn cơm / hơi ngúng nguẩy

d. ăn cơm / ngúng nguẩy

10. Dòng nào dưới đây nêu đúng và đủ cách liên kết các câu trong đoạn 2 (“ Sáng nào chở vào bệnh viện. ”) ?

a. Lặp từ ngữ ; thay thế từ ngữ

b. Lặp từ ngữ ; dùng từ ngữ nối

c. Dùng từ ngữ nối ; thay thế từ ngữ

d. Lặp từ ngữ ; thay thế từ ngữ ; dùng từ ngữ nối

Đáp án : 1d , 2c , 3a , 4b , 5c , 6a , 7c , 8d , 9a , 10d

Xuân trên đất trời Phả Lại

Trên đất Chí Linh nay
Xuân như vừa đến sớm
Trời đã dày thêm nắng
Bốn bề nghe xôn xao
Gió xe cuốn ào ào
Rung đôi bờ Phả lại
Những cánh buồm tiếp nối
Rủ nhau bay về đâu
Có ghé vào cảng mới
Bên bờ sông Lục Đầu ?

Ta muốn hỏi sông sâu ?
Nơi đâu còn cọc gỗ ?
Đền Vương Trần đứng đó
Kiếp Bạc sáng một vùng
Hịch tướng sĩ thuở ấy
Mãi là lời non sông.

Chẳng phụ lòng cha ông
Đất xưa vui như hội
Đón chào mùa xuân mới
Ổng khói cao chọc trời
Vệt khói trắng ánh ngời
Như thanh gươm “ sát thát ”
Sông Lục Đầu xanh biếc
Lồng bóng gươm về xuôi.

VÕ THANH AN